

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska (sprawozdawca)

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z wniosku G. Sp. z o.o. w T.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
z udziałem zainteresowanych: P. M., R. N., W. N., A. O., B. O., P. O., X. Y., P. P.
o ustalenie nieistnienia ubezpieczeń społecznych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 grudnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 stycznia 2017 r., sygn. akt III AUz [...],

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Na podstawie postępowania kontrolnego przeprowadzonego w G., Spółce z o.o. z siedzibą w T., Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w T. wydał w dniu 11 lipca 2014 r. decyzje o podleganiu ubezpieczeniom społecznym przez zainteresowanych świadczących usługi na rzecz spółki. Odwołanie spółki zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w T. z dnia 29 maja 2015 r., a Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2016 r. uchylił ten wyrok i zniósł w całości postępowanie przed Sądem pierwszej instancji jako nieważne (art. 379 pkt 2 k.p.c.). Jedynek członek zarządu J. N. złożył w dniu 30 września 2013 r. oświadczenie o rezygnacji z funkcji, wobec czego skarżąca się spółka w chwili wszczęcia postępowania nie była reprezentowana w sposób wskazany w art. 67

§ 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy – rozpoznając sprawę ponownie – postanowieniem z dnia 5 sierpnia 2016 r. wydanym na podstawie art. 70 § 1 k.p.c. wezwał skarżącą spółkę do uzupełnienia w terminie dwu miesięcy braków w składzie organu upoważnionego do działania w jej imieniu pod rygorem odrzucenia odwołań. Rygor ten został wdrożony w postanowieniu z dnia 20 października 2017 r. wydanym na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c.

W skardze kasacyjnej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 stycznia 2017 r., oddalające zażalenie spółki na postanowienie z dnia 20 października 2017 r., skarżąca się spółka – wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania – zarzuciła obrazę art. 70 § 1 w związku z art. 71 k.p.c. oraz art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. przez błędne przyjęcie, że nieuzupełnienie pierwotnego braku w składzie organu uprawnionego do działania w sprawie w charakterze strony uzasadniało odrzucenie wniesionych przez nią odwołań. Podniosła, że obraza wskazanych przepisów postępowania odpowiada ograniczeniu prawa dostępu do sądu ustanowionego w art. 45 Konstytucji wskazując, że jej pełnomocnik dochował należytej staranności złożwszy wniosek o ustanowienie kuratora w możliwie najkrótszym czasie, natomiast nie miał wpływu na dalszy bieg wydarzeń, tj. na to, że Sąd Rejonowy w T., VII Wydział Gospodarczy zobowiązał kuratora do zwołania zgromadzenia wspólników w celu powołania zarządu w terminie do dnia 30 stycznia 2017 r., podczas gdy Sąd Okręgowy w T., IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zobowiązał spółkę do usunięcia braków w składzie zarządu do dnia 10 października 2016 r. W ocenie skarżącego, niedochowanie dwumiesięcznego terminu określonego przez sąd ubezpieczeń społecznych było rezultatem długotrwałego rozpatrywania wniosku o ustanowienie kuratora na wniosek z dnia 7 czerwca 2016 r. dopiero w dniu 30 września 2016 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zdolność procesowa należy do bezwzględnych, pozytywnych przesłanek procesowych, których brak sąd bierze pod uwagę z urzędu w każdym stanie

sprawy (art. 202 zdanie trzecie k.p.c.), gdyż postępowanie prowadzone przy istnieniu tego braku jest dotknięte nieważnością (art. 379 pkt 2 k.p.c.). W odniesieniu do stron będących osobami prawnymi niewypełnienie tej przesłanki oznaczają całkowity brak organu oraz braki w jego składzie, uniemożliwiające działanie w procesie.

Usunięcie braków w zakresie składu organów osób prawnych może nastąpić w sposób wynikający z przepisów ustawy lub z postanowień statutu; w każdym razie gdy uzupełnienie tego braku jest możliwe, sąd – stosownie do art. 70 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. – wyznacza w tym celu odpowiedni termin, a gdy brak nie zostanie w tym terminie uzupełniony, odrzuca pozew (odwołanie) na podstawie art. 199 § 2 k.p.c. Przytoczone przepisy nie uwzględniają żadnych okoliczności wpływających na dopełnienie przez stronę terminu wyznaczonego na podstawie art. 70 § 1 k.p.c., jeżeli bowiem strona nie mogła skutecznie dokonywać czynności procesowych zgodnie z obowiązującymi ją zasadami reprezentacji, prawidłowo stosując art. 199 § 1 pkt 3 i § 2 w związku z art. 71 k.p.c., sąd powinien znieść postępowanie i pozew odrzucić (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1938 r., C.III.458/38, Zb.Urz. 1939 p. 159 oraz wyrok z dnia 7 listopada 2006 r., I CSK 224/06, niepublikowany).

Okoliczności towarzyszące usuwaniu braku zdolności procesowej stanowią przedmiot oceny przy wyznaczaniu omawianego terminu sądowego, który może być z ważnych powodów – na wniosek strony – przedłużony, tak by stał się odpowiedni do rodzaju czynności, które strona musi podjąć (art. 166 k.p.c.). Reasumpcją takiej oceny jest postanowienie o wyznaczeniu terminu do uzupełnienia braków wydane na podstawie art. 70 § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 1966 r., II CZ 117/66, OSNCP 1967 nr 2, poz. 40). Postanowienie to jest niezaskarżalne, należy więc do kategorii postanowień, o których mowa w art. 380 k.p.c., rozpoznawanych przez sąd drugiej instancji pod warunkiem zamieszczenia stosownego wniosku w środoku odwoławczym skierowanym przeciwko postanowieniu podlegającemu zaskarżeniu zażaleniem (art. 397 § 2 zdanie pierwsze k.p.c.). W tym wypadku chodzi o zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 20 października 2017 r., w którym – jako wnoszonym przez profesjonalnego pełnomocnika – wniosek taki

powinien być sformułowany wyraźnie i jednoznacznie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2006 r., I CZ 53/06, IC 2007 nr 12, s. 49).

Skarżący w zażaleniu nie wnioskował o rozpoznanie niezaskarżalnego postanowienia ani nie powołał się na przepis regulujący tę kwestię, zatem nie było ono przedmiotem kontroli Sądu drugiej instancji. Skarżący, oceniając wymagany termin jako niewystarczający do usunięcia wytkniętego braku w zakresie reprezentacji, nie złożył także wniosku o jego przedłużenie. W tej sytuacji zarzuty budowane wokół terminu ustalonego w postanowieniu wydanym na podstawie art. 70 § 1 k.p.c. nie mogą stanowić podstawy skargi kasacyjnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 1998 r., I PKN 192/98, OSNAPiUS 1999 nr 13, poz. 422).

Uwzględniając to, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.).